

Sygn. akt III RC 132/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie – Koźlu Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Maciej Bainczyk

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Aneta Wcisło

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2019 r. w Kędzierzynie – Koźlu

na rozprawie

z powództwa W. J.

przeciwko A. J. (1)

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

1. powództwo oddała,

2. zasądza od powoda W. J. na rzecz pozwanego A. J. (1) kwotę 2.229,33 zł (dwa tysiące dwieście dwadzieścia dziewięć złotych 33/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III RC 132/18

UZASADNIENIE

Powód W. J. pozwem z dnia 16 maja 2018 r. (data wpływu: 24 maja 2018 r.) wystąpił przeciwko synowi A. J. (1) o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego ustalonego wyrokiem Sądu Rejonowego w K.w dniu 26 stycznia 2011 r. w sprawie III RC 78/10 na kwotę po 500 zł miesięcznie, z dniem wytoczenia powództwa.

Uzasadniając zgłoszone roszczenie powód wskazał, że jego syn na stałe zamieszkuje w Wielkiej Brytanii i nie posiada zbyt wielu informacji na tematy sytuacji życiowej pozwanego, gdyż ten nie utrzymuje z nim żadnych kontaktów, jednakże jest on już osobą dorosłą, która winna utrzymywać się samodzielnie.

Pozwany A. J. (1) wnosił o oddalenie powództwa, bowiem jego sytuacja majątkowa i zarobkowa nie uległa zmianie od czasu zapadnięcia wyroku w sprawie o podwyższenie alimentów i korzystanie ze wsparcia alimentacyjnego ojca jest konieczne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego wK. z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie III RC 78/10 od W. J. na rzecz Aleksandra Juźwin ur. (...) zasądzono alimenty po 500 zł miesięcznie.

W tamtym czasie małoletni powód A. J. (1) miał (...) lat i wraz z matką K. P. mieszkał co najmniej od (...) w Wielkiej Brytanii. Jego matka zarabiała 400 £ miesięcznie. Koszty utrzymania mieszkania wynosiły około 676 £ miesięcznie, a

wydatki na szkołę, wyżywienie, odzież, basen i rozrywki dla dziecka wynosiły około 325 £ miesięcznie. Na wychowanie małoletniego matka uzyskiwała świadczenie rodzinne po 140 £ tygodniowo.

Ojciec małoletniego W. J. uzyskiwał wynagrodzenie średnie brutto po 1.300 zł miesięcznie. Nie prowadził działalności gospodarczej, którą zawiesił w październiku (...)r. Oczekiwał przejścia na wcześniejszą emeryturę, leczyl się w związku z (...)i (...)i na leki wydawał po 100 zł miesięcznie. Mieszkał sam w mieszkaniu brata i pokrywał koszty utrzymania mieszkania po 270-370 zł miesięcznie.

dowód:

-wyrok SR w (...) z dnia 26.01.2011 r. w sprawie III RC 78/10,

-zeznania stron w sprawie III RC 78/10 k. 13, 53,

Pozwany A. J. (1)mieszka razem z matką K. J. (1) i niepełnosprawnym bratem w Anglii od(...) roku życia. Ukończył tam szkołę podstawową, szkołę średnią oraz college, a obecnie studiuje na studiach dziennych na kierunku biznes i zarządzanie. Planowany rok ukończenia studiów to (...) r., po czym pozwany uzyska tytuł licencjata, jednakże chce kontynuować naukę na stopniu magisterskim a następnie doktorskim.

Matka pozwanego otrzymuje dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania w kwocie po 400 £ miesięcznie i faktyczne wydatki mieszkaniowe obejmują: koszt czynszu 430 £, prąd i gaz 130 £, opłata za TV 30 £, telefon 100 £, woda 30 £.

A. J. (1) nie pracuje, gdyż nie ma na to czasu. Wychodząc na zajęcia uniwersyteckie z domu o godzinie 7.00 rano wraca dopiero około godziny 19.00 z powodu długiego dojazdu do szkoły i z powrotem. Przejazd w jedną stronę zajmuje około 2 godzin, ponieważ mieszka na wsi oddalonej o 30 mil od uniwersytetu i musi podróżować dwoma środkami komunikacji - pociągiem i autobusem. Nie rozważa mieszkania przy uniwersytecie, bo koszt takiego mieszkania wynosi miesięcznie 600-700 £, a mieszkając w domu z matką może te środki zaoszczędzić. W ciągu miesiąca wydaje 150 £ na podróż do i z uczelni. Ponadto przeznaczają miesięcznie około 40 £ na kopiowanie dokumentów potrzebnych w czasie nauki. Na żywność wydaje miesięcznie od 80 do 100 £. Nową odzież kupuje rzadko i przeznaczają na ten cel około 500 £ rocznie. Koszt artykułów piśmienniczych to 50 £ miesięcznie.

Pozwany otrzymuje stypendium w trzech ratach w ciągu roku: w październiku, styczniu i kwietniu - każdorazowo po 2.600 £.

A. J. (1) przekazuje 1.000-1.500 £ z każdej raty stypendium matce na pokrycie czynszu oraz dodatkowych opłat takich jak woda, elektryczność, Internet, ponieważ nie jest ona w stanie sama pokryć wszystkich kosztów utrzymania i stanowi miesięczny udział w kosztach utrzymania mieszkania od 250 do 375 £.

K. J. (1), po śmierci męża, sama zajmuje się wychowaniem małoletniego syna chorującego na zespół (...). Otrzymuje zasiłek związany z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego w wysokości po 200 £. Pracuje jeden dzień w tygodniu przy opiece nad osobą starszą za co dostaje wynagrodzenie w wysokości 50 £, z czego 30 £ funtów musi przeznaczyć na opiekę nad niepełnosprawnym synem. Nie utrzymuje kontaktu z rodzicami zmarłego męża, którzy nie przyczyniają się do pomocy finansowej rodzinie, nawet do kosztów pogrzebu.

A. J. (1) korzysta z kredytu studenckiego wypłacanego rocznie w kwocie 9.000 £, który w całości przeznaczany jest na czesne za studia i przelewany od razu na rachunek uczelni. Pożyczkę tą pozwany musi spłacić po rozpoczęciu pracy zawodowej. Poza środkami wypłacanymi w postaci stypendium pozwany nie posiada żadnych dochodów i innych środków finansowych, w tym - oszczędności. Nie posiada również żadnych nieruchomości oraz wartościowych rzeczy ruchomych.

dowód:

- zaświadczenie o pozostawaniu studentem przez A. J. (1) k.60-61

- oświadczenie A. J. (1) z dnia 10.10.2018 r. k.18-19

- zeznania świadka K. J. z dnia 14.01.2019 r. k.37-38
- zeznania pozwanego A. J. (1) z dnia 03.07.2019 r. k.72-73

Powód W. J. mieszka w mieszkaniu własnościowym, należącym do jego żony G. J., wraz z żoną i jej młodszą córką. Od(...) r. jest na emeryturze i pobiera świadczenie emerytalne, które w (...)r. wynosiło 1.705,86 zł. Z kwoty tej potrącane są alimenty na pozwanego. Początku powód nie płacił lub płacił niepełne kwoty świadczenia, więc aktualnie jest ono płacone za pośrednictwem komornika. Powód spłaca również zaciągnięty kredyt na karcie kredytowej, w kwocie około 14.000 zł, poprzez comiesięczne spłaty w wysokości 700 zł, aczkolwiek spłaty dokonuje żona powoda. Po śmierci matki powoda jej mieszkanie zostało przepisane na brata powoda, J. J., a powód otrzymał spłatę, której wysokości dziś nie pamięta.

W. J. w (...)r. miał przeprowadzony zabieg (...) a w (...) r. zabieg (...) oraz kolejny zabieg(...). Lekarz zalecił powodowi umiarkowany tryb życia.

Żona powoda, G. J., pracuje na stałe i ponosi wszystkie wydatki związane z utrzymaniem domu. Młodsza córka żony powoda ma (...)lata i mieszka we W., aktualnie kończy studia, natomiast starsza córka ma (...) lata i jest samodzielna. Małżonkowie pozostają we wspólności majątkowej. Powód nie dokłada się do utrzymania domu.

G. J. w(...) osiągnęła dochód 137.778,63 zł i spłaca kredyty w kwocie, których wysokość na dzień (...)r. wynosiła: 25.313,89 zł i 111.289,45 zł.

dowód:

- zaświadczenie ZUS z dnia 11.12.2018 r. na okoliczność dochodów powoda
- wyciągi z rachunku karty kredytowej W. J. k.46-51
- oświadczenie majątkowe G. J. z dnia 11.04.2019 r. k.64-67
- kopia dokumentacji medycznej k.42-45
- zeznania powoda W. J. z dnia 03.07.2019 r. k.72.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało oddalić.

Zgodnie z brzmieniem art. 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (zwanego dalej: k.r.o.) strona może żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków, przy czym zmiana taka winna nastąpić po zapadnięciu poprzedniego rozstrzygnięcia alimentacyjnego i może dotyczyć tak sytuacji strony uprawnionej do alimentów jak i zobowiązanej do alimentowania. Badając zasadność żądania ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanego należało okoliczności faktyczne sprawy ocenić w świetle przepisów regulujących kwestię przesłanek istnienia obowiązku alimentacyjnego. Wskazać należy, że przepis art. 133 § 1 k.r.o., regulujący zakres obowiązku alimentacyjnego rodzica wobec dziecka, mówi, iż rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Przepis art. 6 kodeksu cywilnego wskazuje, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, zatem powód, domagający się uchylecia obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanego winien wykazać, że najpóźniej w dniu wydawania wyroku w niniejszej sprawie pozwany był w stanie utrzymać się samodzielnie, w szczególności osiągając dochody z pracy lub majątku. W ocenie sądu takich okoliczności w toku postępowania powód nie wykazał, bowiem z treści powołanych przez niego dowodów nie sposób było wywieść uzasadnionego stwierdzenia, że stan majątkowy i możliwości zarobkowe pozwanego zmieniły się od dnia prawomocności wyroku o podwyższenie alimentów w sprawie III RC 78/10 w taki sposób, że dziś należy uznać go za osobę zdolną do samodzielnego utrzymywania się i zabezpieczania podstawowych środków życiowych z własnego

majątku i pracy zawodowej. W szczególności nie zostały udowodnione tezy zawarte w pozwie, że pozwany utrzymuje się samodzielnie i podejmuje zatrudnienie.

Podstawą do ustaleń faktycznych w sprawie był całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym – dokumenty obszernie i wszechstronnie opisujące obecną sytuację życiową pozwanej – ale także, niesprzeczne z ich treścią zeznania świadka i stron. Sąd nie dał jednocześnie wiary zeznaniom powoda w tej części, w której powód wskazał, że w czasie ostatniego ustalania alimentów w (...). (sprawa IIIRC 78/10) prowadził działalność gospodarczą i uzyskiwał dochód rzędu 3.000-4.000 zł miesięcznie (tak: zeznania powoda na k. 72), skoro składając zeznania na rozprawie dnia 17 listopada 2010 r. (na k. 53 akt sprawy III RC 78/10) zeznał on, że działalność gospodarcza jest zawieszona od (...) (to jest: (...))a wyłącznym źródłem utrzymania W. J. jest praca na zlecenie w firmie (...) za wynagrodzeniem rzędu 1.300 zł brutto miesięcznie. Uznając, iż uprzednio, czyli w roku (...). powód lepiej pamiętał okoliczności faktyczne, jego poziom dochodów w(...)przyjęto na potrzeby niniejszego postępowania na poziomie sum brutto po 1.300 zł miesięcznie, opierając się na jego zeznaniach złożonych w poprzednim postępowaniu.

Przechodząc do zasadniczych w tej sprawie rozważań dotyczących alimentowania na rzecz dorosłych i uczących się dzieci stwierdzić należy, że czas trwania obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci nie został nigdy uregulowany jednoznacznie w przepisach prawa. Jednocześnie jednak utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego pozwala na w miarę ścisłe i jednoznaczne rozróżnienie sytuacji, gdy obowiązek ten nadal istnieje i sytuacji, kiedy należy mówić o jego wygaśnięciu. I tak w wyroku z dnia 17.12.1976 r. w sprawie III CRN 280/76 (publ. OSP 1977/11/96) Sąd Najwyższy stwierdził: „Dziecku, które podjęło wyższe studia, przysługuje w stosunku do rodziców roszczenie alimentacyjne, w zasadzie do ich ukończenia. Tak jest jednak z reguły wtedy, gdy dziecko nie mające jeszcze określonego zawodu od razu po ukończeniu szkoły średniej podejmuje studia wyższe (...)”. Uprawnienie dziecka do dalszego otrzymywania alimentów od rodziców w czasie nauki nie jest wszakże bezwarunkowe. Sąd Najwyższy w tej mierze wskazywał również zdecydowanie, że „(...) obowiązek ten nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności - przez termin dojścia przez alimentowanego do pełnoletności. Nie jest także związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia podstawowego lub średniego wykształcenia. Jedyną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku, jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego. Z tej przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim.” (wyrok z dnia 14.11.1997 r. w sprawie III CKN 217/97, publ. OSNC 1998/4/70). Badając zaś kwestie roszczenia o uchylenie obowiązku alimentacyjnego Sąd Najwyższy wskazał, że „(...) żądanie uchylenia tych alimentów mogłoby przy tym uzasadniać jedynie zmiana stosunków polegająca na całkowitym ustaniu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego bądź na uzyskaniu przez uprawnionego zdolności do samodzielnego utrzymania się. (wyrok z dnia 25.05.1999 r. w sprawie I CKN 274/99).

Zdaniem sądu, odnosząc powyższe uwagi do ustaleń faktycznych dotyczących pozwanego A. J. (1) nie sposób było zgodzić się z tezą pozwu, iż uzyskanie pełnoletności przez pozwanego jest przesłanką do uchylenia obowiązku alimentacyjnego powoda, bowiem pozwany pozostaje w trakcie nieprzerwanej nauki, nie pracuje i nie osiąga dochodu, który mógłby zapewnić mu samodzielność w zaspokajaniu swoich potrzeb życiowych, zaś powód nie wykazał w żaden sposób, czym miałyby się wyrażać samodzielność finansowa i majątkowa pozwanego. Zauważyć bowiem należy, że pozwany ukończył szkołę średnią i bezpośrednio potem podjął wyższe studia licencjackie, na które nadal uczęszcza. Ponadto pozwany wyraża chęć kontynuacji nauki w stopniu magisterskim, a następnie doktorskim. Za zmianę okoliczności przemawiającą za samodzielnością finansową pozwanego nie sposób uznać uzyskiwanego stypendium, skoro wynosi ono 2.600 funtów, co jest kwotą, która bez wątpienia nie pozwala na zaspokojenie potrzeb życiowych pozwanego, biorąc pod uwagę fakt nadzwyczaj ograniczonych możliwości zarobkowych matki pozwanego, opiekującej się niepełnosprawnym synem. Żeby podjąć i kontynuować studia wyższe pozwany został zmuszony zaciągnąć kredyt

studencki przeznaczony na zapłatę czesnego, który co rok zwiększa rozmiar zobowiązań pozwanego o sumę 9.000 £, co oznacza, że po zakończeniu studiów na poziomie licencjatu (3 lata nauki) zobowiązania pozwanego wyniosą co najmniej 27.000 £ i to on będzie je zobowiązany spłacać. Zaznaczyć należy, że bieżące, usprawiedliwione w ocenie sądu i, co istotne, niekwestionowane przez powoda wydatki pozwanego na utrzymanie wynoszą - w skali roku kalendarzowego oraz perspektywy 9 miesięcy nauki akademickiej - co najmniej 12.760 £ rocznie i są radykalnie wyższe od kosztów utrzymania A. J. (1) w 2011 r.

Na powyższą kwotę składa się suma 9.000 £ czesnego za studia oraz 500 £ na odzież, 200 £ na podręczniki, 1.350 £ na dojazd na uczelnię (150£x9 miesięcy nauki), 450 £ na artykuły piśmiennicze (50 £x9 miesięcy nauki), 900 £ na wyżywienie (100£x9 miesięcy nauki), 360 £ na koszty ksero (40£x9 miesięcy nauki), przy czym wyliczona kwota pomija wydatki związane z utrzymaniem domu. Ten ostatni usprawiedliwiony koszt sąd oszacował na sumę rzędu 300 £ miesięcznie, która odpowiada 2/5 rzeczywiście ponoszonych miesięcznych wydatków na czynsz (430 £), prąd i gaz (130 £), telewizję (30 £), telefon i internet (100 £) oraz wodę (50 £) – wynikających z zeznań świadka K. J. na k. 27 akt - rozłożonych na dorosłych domowników w proporcji po 2/5 (pozwany i jego matka) i 1/5 wobec dziecka (4-letni brat pozwanego), co daje roczny wydatek rzędu 3.600 £ i zwiększa całkowite usprawiedliwione koszty utrzymania pozwanego do sumy **16.360 £ rocznie**.

Bez wątplenia widać, że stypendium uniwersyteckie w rocznej kwocie 7.800 £ (3x 2.600£) wraz z rocznymi alimentami należnymi pozwanemu od powoda w kwocie 1.262 £ (kwota 6.000 zł rocznych alimentów odpowiada sumie około 1.262 £, przy przeliczeniu wartości 1£=4,7513 zł wg tabeli średnich kursów walut obcych nr 134/A/NBP/2019 r. z dnia 12.07.2019 r.), daje pozwanemu łączną kwotę nieco ponad **9.062 £ rocznie**, dalece niewystarczającą po pokrycia usprawiedliwionych kosztów utrzymania, wyliczonych wyżej. Stąd decyzja pozwanego o uzyskaniu kredytu studenckiego z przeznaczeniem na opłacenie czesnego za studia, wydaje się jedyną racjonalną drogą do zabezpieczenia należnych mu środków utrzymania, pozwalających na kontynuowanie nauki. Skorzystanie z tej drogi, polegającej wszakże na zaciągnięciu przez uprawnionego do alimentów długoterminowego i znacznego zobowiązania finansowego na przyszłość nie powinno jednocześnie prowadzić do zwolnienia powoda z obowiązku alimentowania syna dziś, bo oznaczałoby, że w całkowitej sprzeczności z dyspozycją art. 133 § 1 k.r.o. koszty swojego utrzymania ma ponosić dziecko nie mające ani żadnego majątku ani dochodów z niego.

Zaznaczyć należy przy tym, że po stronie powoda, wbrew jego stanowisku, nie doszło do pogorszenia sytuacji zarobkowej i majątkowej, skoro dziś z tytułu emerytury osiąga on dochód 1.706,86 zł i pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z żoną uzyskującą dochód miesięczny na poziomie 11.481,55 zł (137.778,63 zł/12= 11.481,55 zł), pokrywająca w całości koszty utrzymania mieszkania, a w czasie poprzedniego ustalania alimentów w 2011 r. dochody powoda wynosiły 1.300 zł i prowadził on samodzielnie gospodarstwo domowe, wydatkując na utrzymanie mieszkania co najmniej po 270 zł miesięcznie. Zaś obowiązujące alimenty na poziomie 500 zł miesięcznie, nawet w realiach Polski, stanowią nieznaczny składnik kosztów utrzymania studenta uczelni wyższej.

Mając na uwadze fakt, że pozwany A. J. (1) nie ma dziś realnych możliwości uzyskania samodzielności finansowej i nadal korzysta ze wsparcia swojej matki, sprawującej nad nim od lat wyłączną pieczę rodzicielską i która dziś ma zdecydowanie trudniejszą sytuację majątkową i dochodową niż w 2011 r., oczekiwanie powoda, by zwolnić go z obowiązku lożenia na utrzymanie pozwanego, uznać należało nie tylko za bezzasadne z punktu widzenia obowiązujących przepisów, ale i niesłuszne z punktu widzenia zasad współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c.

Dlatego powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Orzeczenie o kosztach wynika z wniosku strony pozwanej zawartego w odpowiedzi na pozew o obciążanie powoda kosztami i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrotem kosztów osobistego stawiennictwa na rozprawie jest uzasadnione treścią art. 98 § 1 i 2 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 w zw. z § 4 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Zasądzona obok wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 1.800 zł suma 429,33 zł odpowiada cenie biletu lotniczego pozwanego w kwocie 90,36 £ (przy przeliczeniu wartości 1£=4,7513 zł wg tabeli średnich kursów walut obcych nr 134/A/NBP/2019 r. z dnia 12.07.2019 r.).